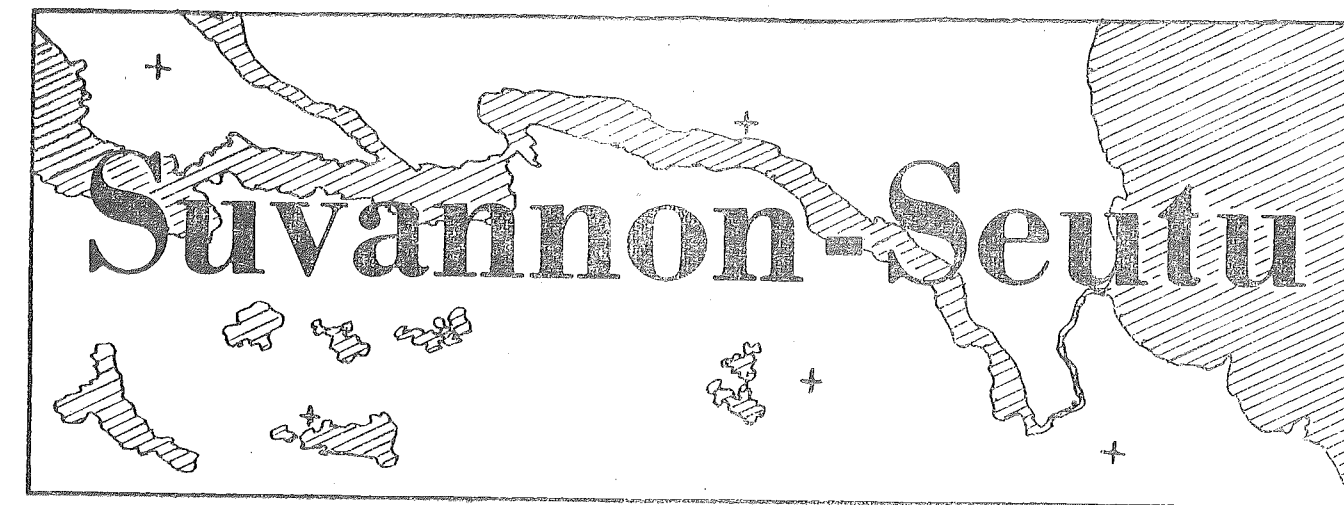

N:o 2 HUHTIKUU

Suvanto-Säätiön julkaisema aikakauslehti.

1960

Päätoimittaja Santeri Ollikainen

Oheinen valokuva esittää Er.P.6:n kranaatinheitin osastoa, missä myöskin oli suurin osa Sakkolan miehiä, pääasiassa Vilakkalan ja Kaarnajoen kylistä kotoisin olevia.

Tämä osasto otti myös tehokkaasti osaa Keljaan tehtyyn vastahyökkäykseen ja Keljan valtauksen ja Tampereella pidetyssä muistojuhlissa se oli mukana ja otti tässä ylläolevan erillisen kuvan ryhmästään.

Lehtemme edellisessä numerossa oli jo tästä juhlasta täydellinen selostus, joten emme nyt siihen uudelleen kajoa.

He uhraisi kaiken

Kirj.: Yrjö Kurikka.

He nukkuvat valkeitten
ristien alla, heille kunnian
päivien laulu soi.
He nukkuvat mullassa
ristien alla, sota heidän
verensä kuiviin joi.

Taistelukenttien kaatuneille
me muistoista hetkinen
uhratkaa.
He uhraisi kaiken,
mi luoja heille
oli antanut saatoksi
maailmaan.

KOTIVERÄJILTÄ

Kirj. S. K:nen

Kiintymys kotiseutuun on ollut karjalaisen heimon kansanomainen piirre. Hyvin harvoin kotipitäjästämme Sakkolasta joku lähti valtameren taakse silloinkaan, kun mm. Pohjanmaalta oli Amerikkaan muutto kuumimmillaan. Ne näkymät, mitkä lapsuus- ja nuoruusajan maisemista mieliin painuivat, ovat siellä tavallisesti pysyneet ja asujaa viihdyttäneet siinä määrin, että rajan asukas on aina ollut valmis aseinkin puolustautumaan, jos häntä on uhattu pakoittaa pois vahvemmankin tieltä. Ylivoiman rakoittamana on useinkin ollut siirryttävä ja rakkaat maisemat

Lumikiteitä!

Kirj. Yrjö Kurikka.

Lumikiteitä tuhansittain katoilla loistaen!
Lumikiteitä tuhansittain pimeyden poistaen.

Lumitähtiä oksilla puiden, niin kauniisti loistaen.
Lumitähtien, tähtien noiden loiste kevään aurinkoon samu on.

Aprillia!

Keväinen tie
tyttöjä tiellä!

Käyn minäkin
siellä?

Ja hilpeä oon
on Kultani tiellä!

Ja minä suurisuisena
siellä!

On Aprilli Kuu?

jätettävä, näin on toistunut monasti historiamme aikana. Milloin on siirtyminen ollut tilapäistä, milloin ovat ainoaaksi synnyinseudut vieraalle jääneet, siirtyneen sukupolven niitä enään elämäkautenaan takaisin tavoittamatta.

Kaksikymmentä vuotta sitten jälleen nousivat uhkaavat pilvet kannaksen taivaalle ja niiden outo uhka värähdytti koko Suomen maata.

Ei väistynyt rajanmies, ei kukaan suomalainen, vastaanpanematta, vaikka ylivoima tiedettiin musertavaksi. Uskottiin oikeuden voittoon, mutta voima oli lopulta oikeutta vahvempi. Myrsky särki kotiveräjät Kannaksella ja lähdeköviä oli. Ensimmäisen kerran se tapahtui talvenselkään (kuten kannakselainen sanonta kuului) vaan toisen, ja entistä toivottomamman, kerran kesän kukkeimmillaan ollessa. Suvannon rannat mäkinen ja notkelmineen jäivät. Niiden muisto lei-

jailee unelmakarttana aivojemme solukoissa ja suomalaisten miesten teot niinä ankeina vuosina ovat jälleen piirtyneet lähtemättömästi historian lehdille. Sellaiset paikannimet, kuin Taipale, Kelja ja Kirvesmäki puhuvat tulevillekin polville, että Suomen mies seisoi ja tahtoi seistä viimeiseen asti, sillä vartiopaikalla, minkä kotiseudun rakkaus oli hänen vartioitavakseen määrännyt. Raskaat olivat ne askeleet Kannaksen väelle, vartiossa oleville ja muillekin, kun oli kotikunnailta lähdeköviä ilman palaamisen toivoa.

Sanotaan: »Aika parantaa pahatkin haavat.» Kuitenkin haavain arvet aina silloin tällöin jomottavat ja sellaiset sydänhaavat, joita Karjalasta siirtynyt väestö potee, eivät täysin paranekaan yhden sukupolven elinajana.

Ne muistomerkit, mitä siirtoväki on eri seurakuntien kirkko- maille pystyttänyt Karjalaan jääneiden vainajien muistolle, ovat kuitenkin henkinen yhdyssi-de niille rakkaille maisemille, jotka eivät nyt silmiemme eteen avaannu.

Sunnuntaikfi

Kirj. Simon.

hänet he ripustivat puuhun ja tappoivat.»

Ap.t. 10: 34—39.

Juutalaisten keskuudessa oli yleinen sellainen käsitys, että ne heidän ympärillään asuvat kansat, jotka eivät uskoneet samaan Jumalaan kuin he, olivat paitsi pakaneita, myöskin heidän näkökantansa mukaan saastaisia, niin että lähempi kanssakäyminen näiden kanssa (perhetuttavuus) oli sopimatonta ja itsensä saastuttamista. Tämä käy myöskin

selville Jeesuksen lausunnoista, kun jokin muihin kansallisuuksiin kuuluva kääntyi avunpyynnöllä hänen puoleensa, vaikka hän silti Jumalallisen laajakatseisuutensa vuoksi poikkesi näistä perinnäistavoista ja auttoi avunanojaa. Jeesus myöskin antoi opetuslapsilleen käskyn levittää evankeliumia kaikkien maailmaan.

Opetuslapset kuitenkin aluksi kamppailivat juutalaisten perinnäiskäsitysten ja heidän Mestariinsa antaman käskyn välillä ajatuksissaan. Tarvittiin vielä Jumalan järjestämä näky Pietarillekin, joka oli uskossa vahvin ja tinkimättömin Jeesuksen ohjeiden seuraajana, ennenkuin hänkään kykeni voittamaan tuon vanhan ja piintyneen kansallisen ajattelutavan, muiden kansojen saastaisuudesta.

Sadanpäämies Kornelius, roomalainen legionalainen, joutui olemaan Jumalan välikappaleena tämän juutalaisen näkökannan murtamisessa, evankeliumin levityksen tieltä.

Kornelius oli omalla tavallaan jumalainen ja auttoi almuillaan köyhiä, mutta Jumalan näkökannalta häneltä vielä puuttui paras: usko Jeesukseen Kristukseen ja elämän iankaikkisuuteen, siksi enkeli ilmestyi hänelle ja käski lähettämään miehtiä Joppeen noutamaan Simon, jota Pietariksi kutsuttiin, sillä Jumala tiesi, että Pietari oli juuri se, joka voi antaa Korneliukselle sen, mitä hänen uskostaan puuttui.

Samalla myöskin Pietari sai nähdä ilmestyksen, sillä se oli tarpeellinen tasoitamaan juopaa hänen ja roomalaisen sadanpäämiehen läheisemmän kosketuksen ja kanssakäymisen väliltä.

Pietari näki näyssä taivaasta tulevan astian, kuin suuren liinavaatteen, jossa oli kaikenlaisia eläimiä, siis sellaisiakin, joita

juutalaiset pitivät saastaisina. Kuitenkin ääni sanoi hänelle: »Nouse, teurasta ja syö.» Pietari teki vastaväitteitä, sanoen: »En suinkaan Herra, sillä en ole ikinä syönyt mitään epäpyhää, enkä saastaista. Näky toistui hänelle kolme kertaa ja samalla kun Pietari mietti kokemansa näyn merkitystä ja Korneliuksen lähettämistä jo talon ulkopuolella kolkuttelivat, sanoi henki hänelle: »Katso, kaksi miestä etsii sinua, niin nouse nyt ja mene arvelematta heidän kanssaan, sillä minä olen heidät lähettänyt...»

Mentyään ulos ja kuultuaan Korneliuksen lähettiläiden viestin ja kerrottuaan heille olevansa heidän etsimänsä mies: »Hän kutsui heidät sisään ja piti heitä vieraanansa.» Näin yllämainituksa Apostolien tekojen 10 luvun alkupuolella, jakeessa 23, sanotaan. Näin oli Pietarin kohdalla murtunut se vanha, vuosituhantinen eristyneisyys ja perinnäistapa, mitä varsinkin heistä ne, jotka julkisesti esiintyivät ja olivat kansan kesken tunnettuja ja henkilöitä, pitivät pyhänä ja loukkaamattomana. Luonnollisesti Korneliuksen lähettiläät, jotka jo kauan Kesareassa sijoitettuna olleina tunsivat varmaankin tämän juutalaisten erikoiskäsityksen sekä sen arvon ja siitä syystä olivat ihmeissään saamastaan vastaanotosta ja osoitetusta vieraanvaraisuudesta, siksi Pietari tämän huomattuaan katsoi välttämättömäksi antaa seuraavalaisten selityksen: »Te tiedätte, että on luvaton juutalaisen miehen seurustella vierasheimosen kanssa, tai mennä hänen työnsä, mutta minulle Jumala on osoittanut, etten saa sanoa ketään ihmistä epäpyhäksi enkä saastaiseksi.» Pietari Jumalan miehenä ja lähettiläänä piti Jumalan käskyä määrävänä ja ylimpänä kaikkia muita muodol-

isia käsityksiä ja kansan vanhinten muinaisuudessa noudatettavaksi säätämiä.

Tultuaan Korneliuksen kotiin ja hetken keskusteltuaan hänen kanssaan, näki Pietari, että Korneliuksessa asui todella totista Jumalaa etsivä henki ja siksi hän puhkesi puhumaan nuo tekstimme alussa mainitut sanat: »Nyt minä totisesti käsitan, ettei Jumala katso henkilöön, vaan että jokaisessa kansassa se, joka häntä pelkää ja tekee vanhurskautta, on hänelle otollinen.»

Tämän sanottuaan hän alkoi puhua ja todistaa Jeesuksesta ja kertoa hänen ihmetöistään juutalaisten maassa, hänen kuolemastaan ja ylösnousemisestaan.

»Kun Pietari vielä näitä puhui tuli pyhähenki kaikkien päälle, jotka puheen kuulivat.»

Kornelius oli näet kutsunut sukulaisensa ja tuttavansa kotiinsa näkemään ja kuulemaan, mitä tällä Jumalan lähettiläällä oli heille ja hänelle itselleen sanottavana.

»Hän käski kastaa heidät Jeesuksen Kristuksen nimeen,» sanotaan sanassa vielä.

Näin oli siis tehty alku sille sanan julistukselle, mikä myöhemmin kaikui kaikille kansoille ja kaikuu vieläkin pakanoille tälläkin hetkellä, hetkellä, jolloin taas monet kristikunnan asukkaista ovat hyljänneet uskonsa ja Jumalansa.

SANANPARSIA

Hik tulj venettä hoastais, ku pit käsil auttaa.

Helppoha hovist on torppa tehdä.

Kuka on rutto ruuvillie, se on tölleiki terävä.

Kun Sakkolan Riiskaan saatiin koulu

(Muistelma lapsuusajoilta)

Kirj. N. Kiiski.

Muistan, kun ollessani siinä 7—8 vuoden iässä, puhuttiin kansakoulun saamisesta syntymäkyläni Riiskaan.

Vanhempani olivat puhuneet, että minut lähetettäisiin, jonkin muun kylän, tahi lähellä olevaan naapuripitäjän kouluun, sillä monet muutkin kylämme lapsista olivat suorittaneet kansakoulunkäyntinsä jonkin muun kylän koulussa, koska omassa kylässä ei sitä vielä ollut.

Kun tiedot koulun saamisesta omaan kylään tuntuivat olevan jo melkoisen luotettavia, niin jäivät vanhempani odottamaan koulun valmistumista, mikä tapahtuikin 1905. Olin silloin jo 10 vuoden ikäinen, kun mainitun vuoden syksyllä aloin opiskeluni OMANKYLÄN koulussa.

Tämän ensimmäisen vuoden oppilaat olivat kovasti eri-ikäisiä, ollen alle kymmenvuotiaista tuonne rippikouluikään ja siltä väliltä.

Vaikka oppipakkoa ei silloin vielä ollut, tuli oppilaita silti niin paljon, että vain vaikein sovimme yhteen luokkahuoneeseen. Kun aikaisemmin oli muutamia kylämme lapsista käynyt kansakoulunsa naapuripitäjässään, niin nyt vastavuoroisuuden vuoksi otettiin tänne kouluun oppilaita myöskin naapuripitäjän lähikylästä.

Ensimmäisenä opettajana toimi Viljami Vuokoski. Hän oli ankara opettaja, mutta tehokaskin. Kurinpidollisessa suhteessa hän varsinkin oli tarkka pikkumaisuuteen asti. Pienintäkään hiiskausta ei saanut luokasta opetusajana oppilaiden puolelta kuulua, tahi jos kuului, niin kartta-

keppi risahti opettajan pulpetin reunaan, menneen joskus pirstaleiksi. Poikien käsityötunneilla opettaja aina höyläili uusia karttakeppejä varastoon, — vahingon varalle. En muista, että kenenkään oppilaan selkään olisi karttakepin kestävyyttä kokeiltu.

Senaikuisesta 4 vuotisesta koulusta puhuttaessa, ei juuri luokista puhuttu. Tultiin kouluun I:lle osastolle, muutettiin keväällä II:lle jne. Neljämmen osaston käytyä annettiin päästötodistus käteen ja sillä siisti. Ne, jotka olivat kouluun tulleet tavallista vanhempina, muutettiin usein jo yhden talven käytyään III:lle osastolle ja jotkut saattoivat selviytyä vaaditusta oppimäärästä kahdessakin vuodessa.

Eri osastojen opetus tapahtui rinnan samassa luokkahuoneessa, kun mitä ei ollutkaan kuin yksi muuta opetusta varten ja toinen

luokkahuone käsityöopetusta ja voimistelua varten.

Opettaja Vuokoski oli koululamme opettajana vain yhden vuoden ja hänen jälkeensä tuli opettajaksi Kustaa Kukkonen, jonka aikana v. 1908 sain päästötodistuksen, käytyäni koulua kolme vuotta. Kukkonen oli rauhallinen luonteeltaan ja hyvä opettaja, en muista hänen kertakaan menettäneen malttiaan koulutyössä. Hän oli myöskin etevä musiikkimies, lukkari-urkurikoulunkin käynyt ja pani kuntoon mm. Riiskan soittokunnan johon minäkin jouduin jo kansakoulupoikana mukaan.

Monet kansakoulutovereistani ovat jo muuttaneet sinne, mistä ei paluuta ole ja elossaolevat ovat hajaantuneet ympäri Suomeamme maata ja harvoin toisemme tavataan, jokaista ei koskaan satu kohtaamaan.

Toropaisen Hans Petteri

Kirj. J. Kurikka.

Petäjärven asemapiiriin sijoitettu radanvartija oli pieni, rivakka, liikkeinen ja kohtelias »rautatien herra», nimeltään Ville Toropainen. Meillä kullakin on tavallisesti varsinaisen leipätyön ohella erinäisiä sivuharrastuksia, kalastus, metsästys, urheilu, mehiläisten hoito, tahi jokin muu sellainen.

Toropainen oli valinnut harrastukseensa kissanhoidon ja mikäpä siinäkin oli vikana. Eihän tämä harrastus ole suinkaan outo tahi kovin harvinaisenkaan, vaikka sen harrastajista valtaenemmistö kuuluu tosin naissukupuoleen, niin ei se suinkaan ole kielletty miehiltäkään, sillä harrastus, kuin

harrastus, kun siihen vaan koko sydämellään paneutuu. Toropaisen Ville todella paneutui kissanhoidon niin täydellisesti, että se oli hänellä varsinaisen virkatehtävänsä ohella toinen varsinainen työ-sarka, ja uskon ettei kissa ole missään tämän taivaankannen alla saanut parempaa huolta kuin Toropaisen kissa, Hans Petteri, sai. Muiden kissanherkkujen lisäksi kävi kissaisäntä ostamassa sille Käkisalmesta tuoretta kalaa, Laatokasta pyydettyä, nämä sisäjärvien kalat kun kuulemma haisivat mudalle. Pianhan tällä kalareisulla pistäytyi. Aamujunassa kun lähti, niin jo hyvissä ajoin iltapäivällä

Hanssu sai tuoretta kalaa leukojensa väliin. Noin kilon verran se kerrallaan tuoretta kalaa mutusteli, sitten pyyhki viiksensä ja kävi ruokalevolle. Eihän sillä ollut huolta huomisesta, sillä isäntähän piti huolen siitä, mitä huomenna syödään. Kissan hoidosta Toropaisella oli ns. päässä-lasku-kirjanpito ja se osoitti Hans Petterin päivittäisen ylläpidon nousevan noin 60 mk:aan, sen aikuisessa rahassa. Kalanhakumatkathan rautatieläisellä kuuluivat luontaisetiuihin, joista myöskin näinollen kissa joutui nauttimaan.

Sitten sattui niin, että kissa keran otti ja lähti jaloittelemaan asema-alueen ulkopuolelle, eikä tullutkaan suurukselle sinä päivänä, eikä toisenakaan. Lieneekö kyllästynyt ylensyömiseen, vaiko lienevät maailman viettelykset vallanneet nuoren poikamieskissan mielen. Isännälle tuli hätä Hans Petterin kohtalosta ja kun silläkertaa topparoikassa oli 15 miestä ja niistä vain 10 oli varsinaisesti työssä, niin näistä vähätoisista irroitettiin yksi mies kissaa etsimään.

Tehtävän vastaanottanut mies osoittautuikin erittäin sopivaksi toimeensa, sillä hän ulotti etsintäpiirinsä useimpaan lähikylään ja lienee joskus käynyt naapuripitäjän Raudun puolellakin. Iltaisin aina varsinaisena ratatyön päättämishetkenä hän toi yksityiskohtaisen raportin etsintätuloksista. Siitä tavallisesti selvisi, että etsijä oli kiinteästi etsittävän jäljillä, mutta ei ollut vielä karkulaista tavoittanut.

Kissan jahti miellytti melkoisesti siihen komennettua miestä ja kaksi viikkoa kului siinä tehtävässä jotakuinkin kevyesti, olisi kuulunut enemmänkin, ellei Hans Petteri eräänä iltana olisi tullut kotiin.

Olympiajoukkueen vastaanotto, sen palatessa »Intiaaninvaimon Laaksosta», kalpenee sen riemun

rinnalla, millä Toropaisen Ville otti vastaan kadonneen ja nyt löydetyn tublaajapojan.

Hänellä ei tosin ollut syötettyä vasikkaa, eikä vohlaakaan, mutta 130 kiloinen sika pantiin ketaraksi. Tässä kahden lehmän maitotuotannolla pääasiallisesti ruokittussa possussa oli pehmoinen ja raikasmakuinen liha mirrinkin muustella.

Ennen kissalle tarkoitettujen lihapaistien joutumista isäntä teki sellaisen huomion, että Hans Petterillä oli kylmä, se kun pari kertaa naukaisi valittavasti.

Olihan Villellä kylmäntippoja. Hän haki kaapista pullon, minkä kyljessä luki: KARHUA ja teki siitä pienet näkäräiset, itselleen vesisekoituksena ja kissalle maitoon tiputettuna 20 liruustippaa ja siten otettiin. Kissan pää ja viikset eivät kuitenkaan mahtuneet kapeaan juomalasiin, joten sen läake oli kaadettava kupinalusvadille.

Sitten alkoi lääkitseminen sujuua hyvässä tahdissa. Ville ryypäsi lasista ja Hans Petteri lipiteli kielellään kahvivadista. Vadin tyhjennettyä alkoi Hanssu jo heilutella toista etutassuaan ja vilkutti silmää kaverille. »Pannaanpa toisellekin jalalle», sanoi Ville.

Toiselle jalalle pantua Hans Petteri alkoi tanssia sotessia (jenkkaa) ja osasi se sitä senverran kuin isäntänsäkin pysyi sävelen tahdissa.

Iloinen tuokio elettiin Toropaisen pirtissä.

* * *

Kenelläpä on pysyväistä kaupunkia tässä maailmassa ja hyvissäkään olosuhteissa? Ei kenelläkään. Sitä todistaa sekin, että Toropaisen Hans Petterikin koottiin kissamaisten esi-isiensä luokse, kun ylläkerrotusta kotiinpaluujuhlasta oli kulunut yksi kokonainen talvi ja puoli kesää.

Eräältä puutyötaiteiselta rata-työmieheltä Toropainen tilasi Hans Petteri-vainajalle oikean kissan-

kirstun ja kun arkku oli valmis otettiin vainaja hellävaraisesti ruumislaudalta ja asetettiin sammalilla pehmustettuun arkkuun. Yksi miehistä sai tehtäväkseen kaivaa kunnollisen haudan radan varteen, puhtaaseen, pehmoiseen sanaan, evästyksellä, että se ei saa olla mikään tavallinen kuoppa, vaan sileäreunainen ja tasapohjainen HAUTA, kuusenhavuineen.

Siihen Hans Petterin maalliset jäännökset sitten laskettiin, syvän hiljaisuuden vallitessa, sillä sen entinen isäntä oli surusta mykkä ja saattojoukko muista syistä. Saattajista jonkun suupielet vähän nytkähtelivät, ehkä ei juuri surusta, sillä näytti kuin heillä pikemminkin olisi ollut halu nauraa, mutta eivät uskaltaneet.

Kun hauta oli luotu umpeen alkoivat hautajaiset, Toropaisen asunnon pihanurmikolla. Yhdenkään miehen tahi naisen, jotka kuuluivat ratavartijan työporukkaan, ei sinä päivänä enään tarvinnut mennä töihin, vaan kaikki heidät koottiin surutalon pihalla seisovain pöytien ääreen nauttimaan muistoateriaa ja juomaan muistomaloja edesmenneen kunniaksi. Hyvinhän siinä aika kului,kin syödessä, juodessa ja vainajaa muistellessa. Koko laajalla ratapihalla ei sinä aikana ollut minikäänlaista liikettä, mikäli työlohkot olivat valtiolle kuuluvia. Ainoastaan Karjan Juho ja Savolaisen Ville loksuttelivat lautoja lastatesaan jo ennen hautausmenoja alkamaansa lautavaunua. Ratavartija ei pystynyt heidän työtään seisauttamaan, kun he olivat vieraan firman, Sääksjärven sahan miehiä.

Rautatie liikennekin lienee saanut määräyksen pysähtymään hetken juhlavimmaksi ajaksi, koska iltapäiväjuna saapui asemalle yli puoli tuntia myöhästyneenä.

Vainajaa muistellessa selvisi, että Hans Petterillä oli ollut järkeä melkoisesti runsaammin, kuin tavallisella keskitason ihmisellä,

JUSSIN KEPPOSIA

Tämä Jussi, josta kerron, oli syntynyt jossain Haparaisten puolella siinä viime vuosisadan puolivälin paikkeilla. Hän joutui jo nuorena renkimieheksi »Karo-laan», kuten kylää kansan keskuudessa kutsuttiin ja meni siellä sitten kotivävyksi. Naimiskaupalla saatua maatilansa hän hoiteli emäntänsä kanssa kahden, sillä lapsia ei heillä ollut. Jussi oli vielä vanhanakin aika vekuli ja leikinlaskija. Huumori välkkyi aina hänen silmäkulmasaan, eikä hänen seurassaan tullut koskaan ikävä. Isäni ja Jussi — molemmat ovat kuolleet jo ajat sitten — olivat hyviä ystäviä ja ikätovereita. Heidän jutteluaan oli hauska kuunnella. Noihin juttuihin perustuvat nekin keppokset, joista tässä kerron. Ne antavat jonkinlaisen kuvan nuorison riennosta 80 — 90 vuotta sitten.

Siihen aikaan tanssittiin vain häissä ja kuuliaisissa. Seuraleikkejä harrastettiin silloin paljon enemmän kuin nykyisin. Sunnuntai iltaisin kokoonnuttiin jonkin kylän taloon leikkimään. Joululeikit olivat jo suurempia ti-

vaikka olikin kissaksi syntynyt ja siinä ominaisuudessa kuolikin.

Se oli osannut suorittaa lukuisia sukkeluustemppeja erittäin taitavasti. Omistaja kertoili, että hänellä oli aina tavattomasti sääli Hans Petteriä, silloin, kun sen talvipakkasellakin piti käydä ulkona herrat olivat niin turhan nuukia, että eivät ratakartiankaan asuntoon olleet laittaneet VC:tä, niin minkäs teit muuta, kuin vie kisi kylmään. Mikäli sellainen olisi ollut, niin kyllä Hanssu olisi oppinut sitä omatoimisestikin käyttämään, sillä oppihan se paljon muuta.

laisuuksia, joissa oli runsaasti ohjelmaa mm. kaskuja ja kuvaelmia. Joululeikkeihin tuli nuorisoa vieraistakin kylistä. Järjestyshäiriöitä ei siihen aikaan vielä sanottavammin ollut, sillä kylätappelut tulivat muotiin vasta vuosisadan vaihteessa.

Eräänä joulun jälkipyhänä »Karolan» pojat olivat järjestäneet oikein kovat joululeikit, joihin saapui poikia jopa naapuri pitäjästään. »Karolassa» lienee ollut komeita tyttöjä silloin, koska niitä oli tämänkin vuosisadan puolella. Sen kylän tyttäret tykkäsivät vieraista pojista ja kun leikit oli lopussa, niin vieraat korjasivat kaikki komeimmat työt saatettavikseen. Ja oman kylän pojat jäivät niinkuin sanotaan »lehdellä soittamaan». Rähinöimään ei kuitenkaan ruvettu, vaan päätettiin turvautua »kepposiin». Koiruukien järjestelijänä oli Jussi, verraton vekuli, joka toimi apulaisineen niin, etteivät vieraat pojat kauan taloissa viipyneet.

Erästä talosta oli leikeissä kaksi nättiä tytärtä, sanokaamme heitä vaikka Maijaksi ja Kaisaksi, joita vieraankylän pojat saattoivat kotiin. Sen ajan taloissa oli useimmissa kaksi tupaa ja porstua välissä. Talvella asuttiin vain toisessa tuvassa, toisen ollessa kylmillään. Isännän ja emännän sänky oli tavallisesti tuvan peräosassa uunin takana ja tyttöjen sänky ovensuussa. Maija ja Kaisa tulivat vieraineen kotiin. Ensin siinä supateltiin jonkin aikaa porstuassa, mutta kun oli talvinen ilma, niin eteissä olijoille tuli kylmä. Niinpä he siirtyivät hiljaa tuvan puolelle sängyn laidalle istumaan. Jussi kavereineen seurasi tilannetta tuvan seinän takana. Ja kun he kuulivat vieraiden siirtyvän tyt-

töjen kanssa sänkyyn, silloin tempasi Jussi kavereineen tuvan oven saranolltaan ja kantoi sen läävän solaan. Kylmä ilma virtasi nyt oven täydeltä sisään ja vieraat katsoivat parhaaksi häipyä talosta. Isäntä heräsi kylmään ja huusi: — Kaisa, poa uks kii! Kaisa siihen: — Enhä mie voi panna usta kii, ko sitä ei uo missää. Ruvettiin sitten päreen valossa ovea etsimään, mutta ei hän sitä siihen hätään mistään löytynyt. Täytyi laittaa peitto yön ajaksi oviaukkoon. Löytyihän se uksikin aamulla sieltä navetan solasta.

Joku kylän pojista oli huomannut Juhanan Annin lähtevän vieraan kylän pojan kanssa ja tuli siitä Jussille kertomaan. Jussi nauroi ja sanoi: — Kyllä se kaveri sieltä kohta lähtee. Hän muisti, että Juhanan tuvan ovensuussa aivan Annin sängyn päässä on taaritiinu. Jussi hiipi Juhanan porstuaan ja aukaisi varovasti tuvan ovea sen verran, että ylettyi löysäämään tiinun tapin. Taaria alkoi vuotaa lirittää lattialle, jolloin herkkäkuuloinen emäntä heräsi ja ajatteli ääneen: — Mikähä siel oikei lirisyo? Onkha se taaritiinu tappi valloilla? Arvaahan sen, että vieraalle tuli kiireinen lähtö, kun emäntä heräsi. Jussi voi murkan takaa taas todeta kepposensa onnistuneen.

Sellaisia olivat tavat isoisien aikaan. Tuntuu kuin ihmiset olisivat olleet silloin huumorintajuisempia kuin nyt. Pienet ilkeydet pantiin silloin leikiksi, ei niistä tapeltu, eikä käräjäily.

Jos ei nourempi polvi satu tietämään, mitä taari on, niin kysykää reseptiä vanhemmilta. Taari oli Sakkolassa entisaikaan sanosinko kansallisjuoma.

E.L.

Työ on ko tervoa, unj on ko siirappii.

Toimituksen sana

Toimitus huomauttaa, että otamme ent. sakkolalaisten seurojen ja yhdistysten kokousselouksia lehteemme supistetussa muodossa sikäli kuin tilaa on.

Samoin myöskin julkaisemme edelleen tietoja merkivuosi täyttäneistä suppeassa muodossa ja henkilöistä, joiden elämäntyö on ulottunut tavallista laajemmalle, koitamme saada sopimaan lehteemme mahdollisimman yksityiskohtaisen yhteenvedon, heidän työnsä vainiolta.

Sitten huomautamme kainosti.

Pääsiäisviesti

Kirj. A. Aava.

Se yli lunten rouheisten soi loisesti varhain:
Ei ole enään ihminen
nyt vanki haudan, harhain.
Ken painui kerran, nouskohon,
tie vapauteen auki on,
on pääsinpäivä parhain.

— — —
Nyt aamun koite heijastuu
jo asti manalahan.
Sen säteilepi ristinpuu,
mi juurtui Golgatahan.
Se kuolontuntu eilinen,
nyt sanomaksi keväimen,
sai maille vaihtumahan.

— — —
Ja herää luonto, ihminen
ei nukkua nyt malta
ja kautta lumen rouheisen
soi kuiske kirren alta:
»Ken painui kerran, nouskohon,
tie vapauteen auki on,
jo taittui talven valta.

— — —
Nyt aamunkoite säteilee
jo asti tuonen uksen
ja haudan muurit horjuilee,
kuin päätös Pilatuksen.
Ei kääriiliinat kammitsoi,
nyt ylös, ylös nousta voi
ja löytää pelastuksen.

SUVANTO-SÄÄTIÖ

piti vuosikokouksensa Tampereella Kauppakunta Tuotannon ravintolassa maaliskuun 9 p:nä.

Valtuuskunta oli täysilukuisena kokouksessa.

Puhetta johti valtuuskunnan puheenj. Matti Niippa ja pöytäkirjaa piti Santeri Ollikainen. Puheenjohtajaksi valittiin edelleen Matti Niippa Pirkkalasta ja varapuheenjohtajaksi Väinö Vis-kari Orivedeltä sekä sihteeriksi Santeri Ollikainen Lempäälästä.

Säätiön hallitus ei ollut tänä vuonna erovuorossa ja on sen kokoonpano: Puheenjohtajana Yrjö Raaska, varapuheenjohtaja Santeri Ollikainen ja jäsenet Joonas Laurila, Helmi Uosukainen ja Jalmari Naskali. Varajäseninä ovat: Matti Niippa, Juho Kekki ja Aleks Kallonen.

Tilit ja vuosikertomus hyväksyttiin ja tilintekijöille myönnettiin tili- ja vastuuvapaus v:n 1959 tileistä. Tilien tulos oli edellisestä vuodesta pienentynyt, kun talletuskorko laski vuoden aikana ja säätiöllä oli vuoden kuluessa ollut ylimääräisiä kokous- ja veromenoja.

Opintoavustuksia myönnettiin 51 hakijalle yhteensä 458.000 mk.

että tilaajat koittaisivat muistaa lähiaikoina maksaa asiamiehille tilaushinnan. Useimmat jo lienevät tilatessaankin suorittaneet tämän vähäisen maksun.

Joillekin entisille tilaajille on lähetetty suoraan toimituksesta tulemaan lehti edelleen, kun heillä ei nähtävästi ole ollut tilaisuutta ottaa yhteyttä paikalliseen asiamieheen. Nämä voivat lähettää maksun toimitukselle suoraan postiennakolla, lehden takasivulla mainitulla osoitteella.

Toukokuun 1 päivän 1960 jälkeen on toimituksen osoite Kulju 16. Toimitus.

Sakkola-Juhlan järjestävät kuluvana vuonna Pirkkalassa asuvat sakkolalaiset ja vuonna 1961 se järjestetään Lempäälässä.

Säätiön asiamieheksi valittiin edelleen Yrjö Raaska ja varalle Santeri Ollikainen.

Huoltoavustuksen luontoisia avustuksia ei katsottu voitavan myöntää ja oppikouluavustuksiakin myönnetään edelleen vain 5:stä luokasta ylöspäin. Ammatit- ja muihin kouluihin myönnetään myöskin avustuksia sikäli kuin säätiön käyttövarat kulloinkin yltävät.

KASKU KIERTÄÄ:

TUNSI ROUVAT

Noin 50 vuotta sitten, jolloin mm. Sakkolassa eräiden ammattimiesten vaimot ja jotkut vaurampien talollistenkin emännät havittelivat jo rouvan tittelä, kuuli tästä puhuttavan eräs Sakkolaan avioitunut, syntyään Pohjanmaan ruotsikoita oleva nainen, joka nuoruudessaan oli palvelut hienoissa herrasperheissä ja puhkesi puhumaan:

»Tämenen rouva, kun Massu, Annuka ja Kaissu olla ku hevo-paska.»

SAKKOLAN PORSAS

N. Kiiski kertoo: Ollessani liikevaihtoveron tarkastajana Kuopion ja Mikkelin läänien alueella, minulta usein kyseltiin: »Mistee pae se tarkastaja oekee o syntysiijeä?» Kerran erälle utelijalle tein vastakysymyksen: »Oletteko kuulleet puhuttavan niistä Sakkolan porsaista?» »No jo tokkiisa ollaan kuultu ja ostettukki aekoena niiltä kulukeviltä kaappiaelta.» Tähän minä vastasin:

»Mie uonki justii niitä sammoi Sakkolan porsaista, kasvant voa tavallista suuremmaks.»

Rajapyykkejä

80 vuotta täytti emäntä Katri Raaska, omaa sukua Naskali, 13. 3. 60 Lempäälän Lipossa. Hän on Sakkolan Kiviniemessä syntynyt, kasvanut ja parhaan elinaikansa uurastanut. Leskeksi jäätyään hän tarmokkaasti hoiti taloutaan lastensa kanssa ja viettää nyt vanhuuden päiviään perheensä piirissä asutustilallaan Lempäälässä.

80 vuotta täytti 11. 4. 60 Vesilahdella maanviljelijä Martti Kuparinen. Maanviljelyksen ohella hänellä oli entisellä kotipaikallaan Sakkolan Petäjärvellä asuessaan ja toimiessaan monenlaisia hyviä harrastuksia. Musiikin pariin häntä vetivät synnynnäiset taipumukset ja sillä alalla hän löysi antoisaa työtä, tehtäväksi ympäristönsä hyväksi. Soittokunnassa hän toimi pitkän ajan ja koulutti myöskin poikiensa veljessarjan soittajiksi ja laulajiksi. Kylän laulukuoroa hän myöskin johti kymmeniä vuosia sekä oli hyvänä ensitenorina Armas Maasalons ylioppilasvuosinaan johtamassa Sakkolan mieskuorossa.

Nuoruusvuosinaan hän otti innokkaasti osaa nuorisoseuratyöhön, ollen joitain vuosia nuorisoseuran puheenjohtanakin.

70 v. täytti huhtikuun 4 p:nä 1960, Huittisten Huhtamossa, emäntä Loviisa Pitkänen (o.s. Sander). Mieheensä Juho Pitkäsen kuoltua parhaassa miehuusiässä, joutui hän lastensa kanssa huolehtimaan melkoisen talouden hoidosta, mutta aina tyytyväisenä ja mieleltään valoisana hän hyvin selviytyi siihen asti, kunnes lapset jo pystyivät ottamaan kantaakseen osan taakasta.

75 vuotta täytti Turussa 25. 3. 1960 lääketieteen lis. Onni Luova (Lång). Hän suoritti lääket. lis. tutkinnon 1915 ja oli Sakko-

Syöpik miniä, vai annetaaks kissal?

lan ja Metsäpirtin kuntien kunnanlääkärinä 1915—1917. Myöhemmin hän toimi yksityislääkärinä Tampereella ja Porissa, ollen Porissa myöskin sotilaslääkärinä. Talvisodassa hän oli divisioonan lääkärinä ja jatkosodassa sotasaaralan lääkärinä. V. 1924 hän sai lääkintäeverstilutnantin arvon.

Ruolleita

Maanviljelijä Tuomas Vullin leski Emilia, o.s. Kuparinen, Sakkolan Röykkylästä kuoli 7. 3. 60 kotonaan Orivedellä, verrattain korkeassa iässä.

Maanviljelijän vaimo Helena Koironen, Sakkolan Purpuasta kuoli kotonaan Lempäälän Kujassa 74 vuoden ikäisenä.

KELLO OLI VIITTÄ VAILLE

Eräs petäjärveläinen isäntä meni asemalta hakemaan postia ja vei sinne myöskin muutamia kirjeitä. Isännän tultua postilukulle ja esitettyä asiansa vilkaisi virkailija kelloa ja sanoi sitten: »Kello on jo viittä vajaa, en minä ennätä sulkemisaikaan mennessä ottaa ja antaa postia teille, tulkaa huomenna.» Mikäs siinä auttoi, isäntä ajeli juoksijalaan kotiinsa.

Jonkun päivän kuluftua tuli aseman virkailija rouvineen taloon vieraisille, päivän kallistuessaan iltaan ja pyysi saada ostaa kananmunia. Isäntä katsoi kelloaan ja sanoi: »Kello on jo viittä vaille, kun kanat menevät yöpuulle, tulkaa huomenna.»

Karjalaisten suurjuhla

Tänä vuonna on tullut kulu-neeksi 20 vuotta Karjalan heimon ensimmäisen evakkotaipa-leen alkamisesta. Tämän lisäksi karjalaisten keskusjärjestö Karjalan Liitto täyttää 20 vuotta ja Etelä-Karjalan Nuorisoseura 70 vuotta, siksi karjalaiset ovat kat-soneet aiheelliseksi yhdistää kaikkien näiden merkkipäivien vieton samaan ajankohtaan, jär-jestämällä koko Karjalan heimon yhteisen valtakunnallisen »Kar-jalaisten Suurjuhlan», joka pide-tään Helsingissä tulevan kesä-kuun 18—19 päivinä.

Karjalaisilla on vanhastaan pe-rinteitä suurten heimojuhlien järjestämisessä, sillä entisessä Karjalassa pidettiin säännöllisin väliajoin suuria karjalaisia lau-lu- ja soittojuhlia. Samoin raja-karjalaiset »praasniekat» kokosi-vat aina suuret määrät heimon jäseniä yhteen.

Tämä nyt tulossa oleva suur-juhla on mittasuhteiltaan sellai-nen, että juhlan päättilaisuuden paikaksi on varattu Helsingin Olympiastadion.

Suurjuhlan järjestämiseen on lisäksi muutakin aihetta.

Karjalaisten jälleerakennus-työ on pääasiassa loppuun suo-ritettu ja uudelleen sijoittuminen toteutettu, jopa niin hyvin, että ulkomaiset pakolaisasioiden hoi-tajat ovat käyneet oppia otta-massa. Juhla on siis myöskin rakennustyön saavutusten katsel-mus.

Viime vuoden lopulla valittiin suurjuhlan päätoimikunta ja pie-nempi juhlatomikunta käytän-nöllisestä puolesta huolehtimaan. sekä tämän vuoden helmikuun alussa avattiin juhlatomisto.

Osanottoimoituksia on jo tä-hän mennessä saapunut runsaas-ti eri seuroilta, järjestöiltä ja yk-sityisiltäkin.

Juhlaan saapumista on hel-po-tettu sikäli, että rautatiehallitus on myöntänyt suurjuhlaan mat-kustaville 50 % alennuksen mat-kalippujen hinnasta ja Koulu-matkatoimiston kanssa on tehty sopimus yhteismajoituksen jär-jestämisestä, joten majoituspaik-koja on suurellekin vierasjoukol-le.

Juhlan ensimmäisen päivän ohjelmassa on urheilukilpailut Eläintarhan urheilukentällä ja avajaisjuhla A-Messuhallissa. Avajaisjuhlan kohokohtana on yli sadan uuden karjalaislipun vihkiminen. Muutakin arvokasta ohjelmaa on tähän tilaisuuteen sovitettu.

Sunnuntaina 19. 6. aamulla on kunniakäynti sankarihaudoilla ja Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä. Senaatintorilla pidetään kenttähartaus ja sen jälkeen marssitaan juhla-kul-kuena Olympiastadionille pää-juhlaan. Tässä juhlassa puhuvat: ministeri Eemil Luukka ja Tasa-vallan Presidentti Urho Kekko-nen.

Päättäjäisjuhla on illalla Työ-väentalon juhlasalissa.

Uudelle Ylioppilastalolle järjes-tetään karjalaisen kulttuurin näyttely, mikä on avoinna ylei-sölle 17—23. 6. Esitellään kult-tuurihistoriaa rautakaudelta ny-kypäiviin, samoin karjalaisten uudelleen sijoittumista sotien jäl-keen.

Karjalaisten Suurjuhlan julis-teen on suunnitellut taiteilija Ei-no Lainio. Julisteessa on punai-sella pohjalla vanha karjalainen kannel, josta kohooa valkoinen liekki. Tämä kuvaa karjalaisten elinvoimaa ja elämän uskoa, joka kohooa vanhan hengenperinnön pohjalta uusilla asuinsijoilla. Ju-listetta levitetään myöhemmin keväällä eri puolille maata.

Suvannon-Seutu

ilmestyy v. 1960 6 kertaa vuodessa ja maksaa 250 mk vuosikerta. Ilmoitusmaksu halpa ja suuremmista ilmoituksista alennus.

Toimituksen osoite:
Kulju 16.

Toimitus

Päätoimittaja: Santeri Ollikainen. Toimitussihteeri Eero Nasikali.

Muu toimituskunta: Yrjö Raaska, Ester Pitkänen, Viktor Ryypö ja Helmi Uosukainen.

KIHLAT — KELLOT — LAHJAT

sopivasti meiltä

AJAN KELLO

Veikko Skyttä

Kouvola Valtakatu 13 puh. 2378

Kurikka
Manu
Myllymaa,
Vammala.

Suvä...ätiö

ostaa hyvänpuustoisen metsäpalstan Lempäälästä tahi sen lähipitäjistä.

Hattulanmäen tilalta annetaan vuokralle tämän kesän ajaksi, lähemmin sovittavilla ehdoilla, noin 3 ha suuruinen kynnetty peltoala.

MAASEUTUVÄKI.

Viisi palvelusvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvitessanne luottoa tarpeisiinne.

Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

Lempäälän Seudun Osuuskassa

Television näkyvyys on jo hyvä

suurella osalla sakkolalaisten asuma-aluetta. Tiedustelkaapa TV:n hankinnassa ehtojamme. Toimitamme, kuljetuksista laskuttamatta, pitempienkin matkojen päähän.

Omaamme Sähkötarkastuslaitoksen myöntämät antenniurakoitsijaoikeudet koko maassa.

Myöskin silloin, kun tarvitsette pesukoneen tai muun sähkötalouskojeen, kannattaa kysyä meiltäkin.

RAASKAN SÄHKÖLIIKE

VALKEAKOSKI
Sääksmäentie 17
Puh. 810

VESILAHTI
Po. Lempäälä Mantere
Puh. Koski 41